

Izhaja tedensko.
Poština plačana v gotovini.
Uredništvo: Narodni dom,
Tajništvo Narodno-socijalistične stranke. Telef. št. 77.
Inserati po dogovoru.

NOVA PRAVDA

Posamezna številka stane K 1.60.
Upravništvo: Ljubljana, Gra-
dišče 7, levo. Telefon št. 77.
Naročnina: Mesečno 6 kron.
Glasilov NSS v Jugoslaviji.

Naša pot gre naravnosti!

Med sejo ljubljanskega občinskega sveta v torek dne 8. t. m. so liberalci sprožili politično debato in s tem jasno pokazali, da imajo najboljši namen motiti redno gospodarsko delo delavne večine s političnimi prerakanji. Z vsa jezo so se zaleteli v našo stranko, kateri so očitali nelojalnost in jej podtikali, da je spravila klerikalce v kuratorij mestnega dekliškega liceja. Mirno gremo preko takih očitkov, ker bi bilo izgubljeno delo, če bi se hoteli prerekat o naših grehah s falitno stranko verižnikov. Tej sunljivi gospodi, ki hoče svoje lastne verižniške grehe, vso bedo in draginjo sedaj naprtiti naši stranki, ne bomo odgovarjali, ker ne maramo imeti opravka z elementi, ki spadajo pod ključ preiskovalnega sodnika.

Našim somišljenikom in javnosti pa smo dolžni nekaj pojasnil. Liberalci nam očitajo nelojalnost, ker delavna večina ni hotela prepustiti v odsekih njihovi manjšini žalostne preteklosti komande. In dvakrat jih boli, da so bili v licejski kuratorij izvoljeni tudi klerikalci.

Verižniška gospoda v isti sapi pač sama pozablja na parlamentarno načelo, na katero se v lastno korist vedno sklicuje, da imajo po proporu pravico do izvolitve v odseke vse stranke, in magari tudi klerikalna stranka, ki je v ljubljanskem občinskem svetu druga najmočnejša stranka. In ti verižniki ljubljanski hočejo sedaj zvaliti krivdo na nas, kot bi bila naša krivda, da so bili klerikalci sploh izvoljeni v ljubljanski občinski svet. Če bi bila ljubljanska liberalna gospoda tekom štiridesetih let na magistratu gospodarila kot se spodobijo, in se zavedala, da je občinski svet gospodarska in socialna institucija, in če bi bila storila za dobrobit in napredek nižjih socialnih slojev le toliko, kolikor je za nohtom črnega, potem bi danes v občinskem svetu ljubljanskem najbrže ne sedel prav noben klerikalec. Ali z drugimi besedami: klerikalce so spravili v občinski svet liberalci vsled svoje popolne nezmožnosti, brezmejne lenobe in najbolj zakrknjenega nazadnjaštva. To naj si lažinapredni gavranji prav dobro zapišejo za ušesa in naj previdno molče o klerikalcih. Če klerikalnega zmaja neskončno leni verižniki v dokaj ostudnem štiridesetletnem boju niso ugonobili, pač niso opravičeni zahtevati, da storimo v dveh letih to mi! Za boj proti klerikalni hidri

Ministrstvo za socialno politiko.

Večje hinavščine, kakor jo uganjajo demokrati, si ni mogoče misliti. Na eni strani izjavljajo, da so socialna stranka, v katero spada tudi delavstvo, dočim na drugi strani vodijo debate o tem, ali je ministrstvo za socialno politiko potrebno ali ne. Razume se, da naletijo pri tem na edino oviro, ki jo tvori oseba gospoda ministra. Znano je, da je v demokratskem klubu vse polno ministrskih kandidatov; zato nikakor ne gre, da bi se ukinjevala ministrstva. To je edini razlog, radi katerega demokrati vztrajajo na tem, da se ministrstvo za socialno politiko ne sme ukiniti.

Nimamo prav nobenega razloga braniti ministrstvo za socialno politiko, ker to ministrstvo, vsled nezmožnosti in nesocialnosti ljudi, ki so v njem sedaj zaštopani, delavstvu ničesar drugega ne doprinaša. Ako bi ne imeli vere v boljšo bodočnost, ki bo, upamo, nastala, kadar se izpremeni sedanji vladni režim, ki je skozinskoz reakcionaren in kapitalističen, bi ministrstva za socialno politiko ne zagovarjali, ker od daleč ne doprinaša toliko koristi kolikor stane.

Edino upanje v izpremembo sedanjega režima nam narekuje, da prote-

je pa treba drugačnih mišic in boljših intelektov; z degeneriranimi ljubljanskimi patriciji in verižniki bo pa rafinirani Vatikan prav hitro pomedel.

Torej molčite o klerikalizmu, če tega ne razumete in ko ste dokazali v tem oziru popolno nesposobnost. Nikakor pa ne bomo v bodoče dopuščali takih prerakanj v občinskem svetu, ki je torišče edino le za delo, ne pa za izbruhe liberalne duševne impotence. Glede lojalnosti pa velja zaenkrat načelo: zob za zob!

Za naše delo pa sta merodajni le dve smernici: *gospodarsko in socialno delo ter naš program*. To je naša pot, po kateri korakamo brez ozira na desno in levo. Te smernice je poudaril v izrazitih besedah na imenovani seji tudi načelnik kluba občinskih svetnikov NSS tov. Tavčar, ki je izjavil:

Govorilo se je o NSS in padale so od nasprotne levice nekvalificirane besede, ki jih moram odločno zavračati. Izjavljam, da se bo narodno-socijalistična stranka dosledno ravnala po svojem programu. Nikdar NSS ne bo zatajila svojih načel v kulturnih, gospodarskih in socialnih vprašanjih. Odločno zanikam, da se je NSS vezala za sodelovanje z današnjo večino tako daleč, da bi pri tem trpel strankin program. Stvorili smo samo večino dela, ki se posvetuje od vprašanja do vprašanja o komunalni politiki in s tem uravna tudi svoje postopanje. Politični položaj je nanesel, da se danes NSS nahaja v tej večini dela. JDS je s svojim nedostojnim volilnim bojem povzročila, da je popolnoma odbila NSS. Poudarjam pa, da zapustimo takoj današnjo večino, kakor hitro ne bi mogli več delati v okviru našega programa. Naša stranka ni nikdar očitala osebi bivšega župana ali podžupana nepoštenost. Odločno je pa obsojala kot socialistična stranka sistem, ki je vladal dosedaj na mestnem magistratu. Pri tem pa konstatiram, da je mnogo gospodov, ki sede danes na levici, svojčas najhuje obsojalo mestno gospodarstvo. Danes nismo dali nobenega povoda za razburjanje, še manj pa nimamo tudi nobenega povoda hvaliti prejšnje gospodarstvo. Popravljamo grehe prejšnjega gospodarstva in bomo tako tudi naprej delali. NSS ostane dosledna svojem programu in se ne dá motiti po nobenih hujškarjih pri resnem in odgovornem komunalnem delu.

stiramo proti ukinitvi enega izmed najvažnejših ministrstev, t. j. ministrstvo za socialno politiko.

Dejstvo, da se o upravičenosti in potrebi ministrstva za socialno politiko v demokratski stranki sploh vodi debata — ker bankokratom, ki štejejo v demokratski stranki precej odstotkov, ni simpatična taka socialna ustanova — jasno dokazuje, koliko je dati na besede demokratskih govornikov na kongresu demokratske stranke v Beogradu.

Sicer pa je bilo na tem kongresu tudi mnogo govorov o korupciji, nepoštenosti in nesocialnosti demokratskih prvakov, katere govore, se razume, naši demokratski časopisi docela zamolčujejo.

Ponovno povdarjamo, da stojimo na stališču, da je ministrstvo za socialno politiko neobhodno potrebno; — istotako neobhodno pa je potrebna izprememba tudi v tem ministrstvu.

Atentat na naše delavsko ljudstvo.

Radikalci so stavili zahtevo po odpravi ministrstva za socialno politiko in izstisnili sklep vlade, da se stavi tozadevni predlog narodni skupščini. Očividno je stavila ta reakcionarna stranka to zahtevo zato, da bi skupno z de-

mokrati lahko še bolj zatirala in v zasebnokapitalistične svrhe izkoriščevala delavno ljudstvo.

Ako pogledamo zgodovino socialne zakonodaje v naši državi tekom zadnjih treh let, vidimo, da se je storilo bore malo na tem polju in da so se nankrat celo kršile ustavne določbe glede socialne pomoči gmotno slabejše stoječim slojem, med katere spada pred vsem naše delavstvo in uradništvo. Naš proletarijat ni našel nikjer zaslonbe, ki bi jo moral najti v državni oblasti, nikjer pogojev za ugoden gospodarski, politični in kulturni razvoj in ni čudo torej, da je drvel za mnogo obljubljenimi demagoškimi frazami komunističnih voditeljev, dasi po veliki večini ni niti vedel, kaj da komunizem pravzaprav je. Uspeh antisocialnega delovanja naših vladodržcev, ki so dajali hrano komunističnim zapeljivcem našega delavstva, so bili atentati, katerih enega žrtev je postal tudi pokojni Draškovič.

Kaj pa dela vlada sedaj? Mesto, da bi z pametno socialno zakonodajo skušala privedi zapeljano komunistično delavstvo na pravo pot postopnega razvoja v socialističnem pravcu, mu jemlje zadnje, kar je njegovo — ministrstvo za socialno skrb. Vsa druga ministrstva so tukaj bolj za varstvo dosedanjega družabnega reda, ki je kapitalističen in dobrote, ki iz teh ministrstev izhajajo, občutijo pač prav dobro »srečni posedujoči«, prav malokterikat in še to le posredno pa delavni sloji. Edino ministrstvo pa, ki je določeno v blagobit delavstva in bi moralo samostojno in inicijativno delovati za zboljšanje razmer, pod katerimi ječi danes naše delavno ljudstvo, to se hoče danes ukiniti in mu odvzeti s tem zadnjo institucijo, od katere bi moglo pričakovati vsaj delne zaslonbe.

Značilno za politiko naših vladnih koritarjev je, da se je prišlo s predlogom o ukinitvi ministrstva za socialno skrbstvo, komaj nekaj dni po razglasitvi smrtnih obsodbe proti atentatorju na Draškovića Aliagića. Neoziraje se na to, da pomenja ta obsodba sama na sebi kršitev ustave — ker se po ustavi ne sme noben političen zločin — in to je Aliagićev čin nedvomno — kaznovati s smrtjo — je obsodba prestroga in s političnega stališča bedasta. Z ustvarjanjem mučenikov komunizma in z istočasnim teptanjem najprimitivnejših pravic delavnega ljudstva danes vlada naš proletarijat naravnost žene v revolucionarne vrste in silno otežkoča delo nam, ki se pošteno, vestno in vztrajno trudimo, da bi privedli naše delavstvo nazaj na pravo pot socialnega razvoja v smislu narodnega socializma.

Pozivljamo odločujoče vladne funkcijonarje kar najodločneje, da umaknejo predlog o ukinitvi ministrstva za socialno skrb in jih v zadnjem trenutku svarimo in jim ključemo: Roke proč od naših pravic!

Občinska sodišča.

Edina institucija, ki jo je ustanovilo ministrstvo za socialno politiko v Beogradu, je trn v peti vsem onim, ki so nas svobodno po svoji volji izkoriščali in izmogavali.

Velik krik so zagnali po kapitalističnih dnevnikih proti občinskim sodiščem, ker se boje, da se njihovi žepi tri leta po vojni ne bodo mogli več tako polniti, kot doslej.

Poglejmo pa stvar iz popolnoma človeškega in objektivnega stališča. Je li občinsko sodišče razvoju narodnega gospodarstva z ozirom na trgovino in industrijo res v kvar, kot to trdijo v svojem kapitalističnem časopisju?

Vojna je rodila nebroj gorja, ki ga je prenašal proletarec z malimi izjemami potrepljivo do danes. Vidimo na eni strani revščino, na drugi razkošje in bogastvo. Vojna konjunktura je ene-

mu metala milijone v žep, dočim je drugi trpel glad in pomanjkanje v zaledju ali na bojnem polju. V ta sistem so se vrinili breznačajneži in brezsrčneži, ki so izrabljali neugoden položaj in pomanjkanje, ter počeli trgovino z nahrbtniki noseč za drag denar v prodajo onim krajem, kjer je bilo pomanjkanje najhuje. Vsi ti nahrbtnikarji so svoj posel ob prevratu še opravljali z lastnimi avtomobili. Med te parasite so zašli tudi trgovci po poklicu ter so ali z navijanji cen ali z drugimi spekulacijami pridobili milijonske svote na račun in v škodo onega, ki je moral opravljati težka dela z praznim želodcem in za borno plačo.

Banke so izrabljale na isti način to vojno trgovanje ter so pričele zapuščati svoj pravi poklic in prevzele trgovanje z življenjskimi potrebščinami, kot edino dobičkanosno podjetje. Vse to je moral izmogzani narod gledati in nositi posledice teh spekulacij na svojih lastnih plečih.

Pričelo je veljati načelo, da kedor ima denar, je sveta vladar, in tako vidimo one, ki so bili najbolj poštene in v izvrševanju svoje službe najbolj vestni, danes strgane, bose in lačne. Oni pa, ki so svoje poštenje prodali za denar, se vozijo mimo nas v luksurijskih avtomobilih ali v elegantnih kočijah zaviti v dragocene kožuhe. Vsakdo, ki je le količkaj mislil, si je želel enkrat zopet videti pred seboj vsaj predvojno poštenost. Ker bode treba vendar enkrat začeti hoditi po poti poštenosti in zmrtnosti, je jasno, da prostovoljno se malikovanju zlatega teleta ne bo nihče odrekel. Treba je bilo, da je tem parazitom na našem narodnem telesu stopila vlada po dolgem cincanju na prste v obliki občinskih sodišč za pobiranje draginje. Občinska sodišča so tu in bije se boj med obema stanovoma: konzumentom in producentom. Ali bodo ta sodišča obstojala ali bodo ukinjena? — Kot vedno, je do sedaj konzument redno podlegel producentu, ki je imel svojega velikega zaščitnika v centralni vladi v Beogradu. Tokrat je pač težko prorokovati, kedo izide iz tega boja kot zmagovalce, ker si bo mogla centralna vlada v Beogradu priti slednjic le na čisto, da s peskom v oči nezadovoljnosti proletarcev ne bode ublažila.

Trgovci in vsi oni, ki žive od trgovine, bodisi legitimne ali zakonite, so jeli izrabljati svoje stare in oguljene fraze v obrambo svojih nikdar napolnjenih malh. Država bo gospodarsko uničena, če bodo občinska sodišča jela izvajati svoje naloge, tako vpijejo danes, da prekriče sami sebe. Tudi patrijotizem jim bo še prišel prav, samo da uveljavijo svoje zahteve in želje ter s plačanimi časopisi delajo na to, da bi javno mnenje obrnilo pozornost njim v prid. Mi gledamo in poslušamo ta boj, brez denarja, povečini tudi brez strehe, obleke in hrane. Naše orožje je poštenost in vztrajnost. Odločeni smo, da si institucije, ki je prva v treh letih in ki vsaj deloma ščiti malega človeka pred izkoriščevalci ter mu nudi vendar vsaj malce upanja v boljšo bodočnost, ne pustimo iztrgati.

Čas medvojnega razmerja mora prenehati. Narodno gospodarstvo bode ojačilo s pridnim delom svojih rok za pošteno plačo, razmeram in plačam primerno ceno življenjskih potrebščin; nikdar in nikoli pa ne z izžemanjem onega državljana, ki se brani ne more... Zato naj poslujejo občinska sodišča toliko časa, ko se bode lahko reklo, kedor ne dela, naj tudi ne je.

Rakšen je današnji položaj?

Naši govorniki so na shodih nešteto-krat brez strankarske zagrizenosti naglašali, da so sedanji gospodarji naše države slabi in popolnoma nezmožni. V času, ko je demokratska stranka po-

tom svojih eksponentov aranžirala procesije z godbami in zastavami (to je bilo ob sprejetju ustave, so naši voditelji predvidevali, kaj se v državi pripravljaja. Napovedali so težke čase, ker so videli iz načina, kako je prišlo do sprejetja slabe ustave, da so barantači vsega zmožni, izvzemiš resnega in poštenega dela v korist ljudstva. Takrat je tudi marsikdo iz naših vrst bil nezadovoljen, ker je želel, da bi naša poslanca glasovala za ustavo. Tega nista storila ne samo radi tega, ker je ustava slaba, marveč tudi zatogadelj, ker so njima bili znani nečastni pogoji, pod katerimi je dobila vlada sicer zelo majhno večino, in ker nista hotela izraziti tej nesposobni vladi svoje zaupnice in prevzeti odgovornosti za njeno protiljudsko delo.

Ali sta imela prav? Današnji obupni položaj dokazuje, da sta pravilno ravnala. Ne samo, da se ni vse to, kar sta napovedovala na nešteti shodih, v resnici dogodilo, ampak smo zašli še v veliko težji položaj.

Namesto, da bi se bile po sprejetju ustave razmere izboljšale, kakor so napovedovali demokrati, smo šli navzdol, vsak dan huje. Padec vrednosti našega denarja je najboljši barometer za razmere, v katerih živimo. S padcem valute pa pride tudi draginja. In ta je prišla v doslej še nepoznani obliki. Naša država, ki je tako bogata, kakor nobena izmed naših sosednih držav, je danes daleč za Italijo, ki je od nekaj veljala za beraško državo. Za eno liro, ki je bila v prejšnjih časih vredna manj kakor krona, plačujemo danes že 19 jugosl. kron. In to vse vsled nesposobnosti naših ministrov. Kolikokrat smo že zahtevali, da naj se izvaža samo proti naši valuti, ker bi v tem slučaju bili tisti, ki hočejo od nas kupovati, primorani zamenjavati svoj denar v našo jugoslovansko valuto. S tem bi nastalo veliko povpraševanje po našem denarju (kroni in dinarju) in vrednost njegova bi šla na kvišku. Toda ne! Še vedno prodajajo samo za tujo valuto ter s tem povzročajo padec naše krone in našega dinarja!

Naš finančni minister je demokrat. Mož je popolnoma nezmožen za urejevanje naših financ. Če ga ne bodo čimprej zamenjali, bo naša krona kmalu brez vsake vrednosti. Kaj naj porečemo k temu vsi tisti, ki smo že pri zamenjavi krone za dinar bili ukanjeni za 3/4 našega premoženja?

V času, ko doma hiša gori, pa se naš finančni minister izprehaja po Londonu in prosjači za posojilo, mesto da bi napravil prostor drugemu bolj sposobnemu, ki bi s pametnim gospodarstvom popravil njegove grehe. Če bomo samo posojila najemali, nikdar ne pridemo iz krize, ker bo treba posojilo vrniti, oziroma plačevati visoke obresti.

Vsega pa finančni minister tudi ni kriv; — kot poštene ljudje moramo to pribiti! Veliko ima na vesti notranji minister Pribičević, ki je tudi demokrat. Za časa njegovega ministrovanja so zavladale v naši državi take razmere, ki se dajo primerjati edino le s turškimi in albanskimi.

Mož tepta ustavo in zakon dan za dnev. Nezadovoljstvo širokih ljudskih mas hoče zdraviti s puškami in bajoneti.

Brezobzirno postopa proti vsakomur, ki ne pripada njegovi stranki. V zadnjem času je postalo to že demokratskim zaveznikom, radikalcem, odveč; zato zahtevajo, da mora policaj Pribičević iti.

Ko to pišem, je vlada demisionirala in je mogoče, da Pribičević pri sestavi novega kabineta ne bo prišel več v poštev kot notranji minister. Toliko je pa danes že gotovo, da dolgo Pribičević več gospodaril ne bo. Z njim vred bodo najbrž — in hvala bogu, da bi se to čimprej zgodilo — potisnjeni iz vlade še drugi demokratski veljaki, ker so se izkazali kot docela nesposobnim in ker imajo smisel samo za strankarstvo. S pomočjo vlade bi se namreč radi rešili pogina svoje stranke, ki je pri zadnjih volitvah izgubila okrog 30 mandatov in ki jih bo pri prihodnjih volitvah izgubila zopet najmanj toliko.

Kaj pa parlament? Tako bodo vpraševali naši prijatelji. Kljub temu, da se vladj opozicije ni treba bati, ker Hrvati ne prihajajo v parlament in ker so komunistom protipostavno odvzeli mandate. Parlament že od meseca junija ne zboruje, ako izvzamemo vsak mesec po 1 dan; kajti poslance pokličejo v Beograd samo, kadar je tam kaka parada. Zakaj? Ker sedanja nezmožna vlada noče kontrole parlamenta in ker tudi nima nobenega dela pripravljene, da bi ga predložila parlamentu. Na zatožno klop pa poslanci ministrov ne moremo spraviti, ker so si potom ustave zasigurali, da je za tak sklep potrebna dvetretjinska večina. Zato ministri lahko kršijo zakone in ustavo, ne da bi bili kaznovani.

Tako gremo dan za dnev navzdol. Bogataši tega ne čutijo, ker imajo svoj denar na varnem tako, da kljub padcu naše valute ničesar ne izgubijo. Toda ljudstvo, delavsko ljudstvo trpi strašno pod temi razmerami. Zato vprašamo vse, ki jim je na tem, da se rešimo teh obupnih razmer: ali hočete, da demokrati še nadalje gospodarijo in izsesavajo ljudstvo?

Pripravljajte se na prihodnje volitve, okrepite vsepovsod naše krajevne organizacije! Kjer jih pa še ni, ustanovite nove! To je edina pot iz teh žalostnih razmer.

Vladna kriza.

Vesti iz Beograda nam javljajo, da se nahaja vlada v demisiji, da je formalno odstopila. Če bo pa ostalo le pri formalni demisiji, to je seveda še nerešeno vprašanje.

Ako hočemo biti na jasnem v vprašanju sedanje vladne krize, potem se moramo predvsem zavedati, da sta si radikalna in demokratska stranka že iz vsega početka najhujši nasprotnici in obstoji vse njihovo prijateljstvo le v toliko, ker bi za enkrat druga brez druge ne mogli vladati — to se pravi, ne mogli bi več izkoriščati države v svoje samopašne strankarske in osebne interese, ministrovati in delati na državni račun dobre kupčije. Ta pohlep po moči in kupčijah je edino, kar je od vsega početka lepilo skupaj naše vladne stranke in to lepilo se je izkazalo dosedaj dovolj močno, da ni vladna koalicijska razpadla.

Toda kakor smo že pred dalj časa prorokovali, se take tvorbe in zveze, ki jih veže le profitarstvo, ne morejo stalno držati in naše prerokbe se pričenjajo izpolnjevati. Dasi so demokrati žrtvovali za to, da so lahko ostali na vladi in na ministrskih stolčkih, prav vse — ves svoj program in vse svoje obljube dane pri volitvah svojim volilcem — se vendar ne bodo več mogli dolgo obdržati pri koritih in današnja vlada je že pričela razpadati. Vlada je že podala demisijo.

Morda bo hrepenenje po koritih še enkrat zmagalo in privedlo demokrate in radikale skupaj k eni mizi.

Toda popolnoma gotovo je, da ne bo dolgo trajalo, ko bo prepri med njimi nastal znova in sicer v tako poostreni obliki, da bo vsaka poravnava nemogoča. Potem bodo demokrati radi ali neradi zleteli iz vlade, kar pomeni za stranko, ki živi le od korit in korupcije, smrtonosni udarec. Prihodnje volitve bodo pa pomele z zadnjimi smrdečimi preostanki.

Strokovni pregled.

KAJ JE Z DELAVSKO ZBORNICO?

Pazno sem sledil vsakemu pojavu, ki bi količkaj privedel k zbolšanju današnjih socialnih razmer našega delavstva. Tako sem tudi sledil razvijanju vprašanja o delavski zbornici. Mnogo se je pisalo in menda tudi nekaj storilo. Pozitivno pa vem, da so vse strokovne organizacije že vložile svoje kandidate za delavsko zbornico. A glej ga spaka! Ko je prišlo že skoro do konca — je stvar zastala. Zaprla so se vrata pri socialnem skrbstvu in ni ne duha, ne sluha, kaj bo z delavsko zbornico.

Vprašamo kompetentne faktorje, kaj je z delavsko zbornico?

Prav radi bi imeli odgovor na to prevažno vprašanje, ki se tiče specijelno največjega trpina — našega delavca. Gospoda okrog polnih korit! zdramite se in dajte nam kar je našega.

VI.
Siromaki. Pred seboj imam račun strojnih tovarin in livaren d. d. v Ljubljani. V tem računu stoji, koliko zaračuna ta tovarna za delo enega delavca in sicer: popravila kotla na prostoru 22 navadnih ur monterja po 25 kron, skupaj 550 kron, 120 % draginskih doklad 660 kron, 12 in pol posebnih ur po 35 kron, skupaj 437,50 kron, 120 % draginske doklade 525 kron itd. Vprašati bi bilo tamkajšnje delavce, da li res imajo 120 % draginske doklade. Nam se to zdi nekoliko pretirano, kajti, če že znate računati, gospodje industrijalci, ne polnite sebi žepe, marveč dajte trpinu, ki je delal. Gornji račun je jasen dokaz, kako izkoriščajo gotovi elementi delavsko moč v spopolnitev svoje nikoli polne malhe. Pogledati bi bilo treba več takih računčkov, pa bi si bill kmalu na jasnem, odkod taka draginja. Oni, ki je ta račun plačal, gotovo ni plačal iz lastnih sredstev, marveč je zopet šlo na kožo konzumenta. Nadajmo se, da bo tudi takemu izkoriščanju delavnih sil enkrat konec. V to naj nam pomagajo močne, zavedne narodno-socialistične strokovne zveze. X.

Iz Litije. Prejšnji teden je delavstvo tukajšnje predilnice zopet zahtevalo povišanje draginskih doklad, ker je sedanja neznosna draginja zopet znatno pritisnila na delavske sloje. Ravnatelj predilnice je zaenkrat dovolil moškim delavcem po 50 % in ostalemu ženskemu in mladinskemu delavstvu po 30 % zvišanje draginskih doklad. Seve si je zadržal pravico poročati o tem vodstvu na Dunaju in izposlovati potrditev tega povišanja. Apeliramo na gosp. ravnatelja, da stori vse mogoče, da delavstvo dobi zahtevani povišek. Dunaj ne vidi in večkrat noče videti naše bede; zato mu pa Vi, gospod ravnatelj, to dopovejte. Povejte dunajskim gospodom, da je v naši zemlji draginja neznosnejša kot pri njih. Delavstvo pričakuje, da dobi povišek, ki ga je zahtevalo. V teh okolščinah in tej bedi ni obstanka. Če bo draginja zavzela še večje dimenzije, ne vemo, kaj bo ubogo ljudstvo počelo. Mi se resno bojimo katastrofe. Do kam pa misli pritirati sedanja verižniška vlada? Li res ne vidi bede našega ljudstva? In Beograd; ali tam ni revežev? Probudi se, ubogi trpin in začni sam pobijati draginjo. Tvoj klic je brezuspešen — poskusi v skrajni sili drugače. Tovariši! V boj zoper draginjo! Skupno v kolo — na delo! Vlad.

Trbovlje. Pri nas smo imeli te dni pogajanja med zastopniki delavstva in Trboveljsko premogokopno družbo radi zvišanja draginskih doklad. Pogajanja so se prekinila, ker odklanja družba vsako zvišanje. Govori se celo o znižanju delavskih prejemkov, kar pa delavstvo najodločneje odklanja! Družba izjavlja namreč, da ima od min. šuma i ruda nalog, da izenači plače s plačami v državnem rudniku v Bosni in da bo delavstvo s tem prikrajšano. Delavski zastopniki so kategorično zahtevali revizijo draginskih doklad z ozirom na vedno rastočo draginjo. Mi najodločneje zahtevamo, naj se delavstvo omogoči življenje v tej že katastrofalni draginski dobi. Zahtevamo, naj država zviša prejemke delavcem v državnih rudnikih, ne pa, da daje naloge kakim znižanjem. Delavec je danes največji trpin in je docela umestno, da zahteva poviška. Vlada naj pa napravi konec neznosne draginje in potem bomo sami pristali na znižanje. Dokler pa vlada draginjo, zahtevamo in zopet zahtevamo revizijo draginskih doklad.

Tovariši! V boju zoper draginjo, v boju za zboljšanje socialnih razmer bodimo neizprosni naprej! VK.

Podružnica Nar.-Soc. Zveze v Mariboru je nastavila svoje strokovne tajnike, ki so vedno v službenih urah vsemu članstvu na razpolago. Uradne ure tajništva so od 9. do 12. dop. in od 3. do 6. ure pop. — Pozivljamo vse člane, da se vedno zanesljivo obračajo na tajništvo, ki uraduje v Narodnem domu.

Iz stranke.

Krajevnim organizacijam NSS naznanjamo, da je centrala NSS v Ljubljani pristopila k poštno-čekovnemu prometu. Čekovni račun ima št. 12.618. Položnice za vplačilo strankinega dav-

Podlistek.

Nazori znamenitih mož o tem in onem.

Mladi ljudje v neprilikah:

V najbolj črni zemlji klije najlepše cvetje; najvišja in najmočnejša drevesa kipe proti nebu med skalovjem.

Siromaštvo je šesti čut.

Ni vsaka nesreča prokletstvo in zgodnja pomanjkanja so često blagoslov. Premagane težkoče nam niso samo nauk, marveč one nas krepijo tudi v poznejših bojih.

Železna volja:

Višek modrosti je trden sklep.

Ljudje ne pogrešajo moči; manjka jim volje.

Vsakdo si ustvarja svojo vrednost sam; smo veliki ali pa majhni, — čisto po svoji volji.

Ne izgublaj časa!

Ali ljubiš življenje? Torej ne zapravljaj časa, kajti iz časa sestoji življenje.

Izgube ene minute ne more niti sama večnost več nadomestiti.

Mož, še mlad po letih, je lahko star po urah, če ni svojega časa izgubljal.

Primeren poklic:

Ne strašimo se nobenega napora za to, kar radi storimo.

Ne morem dovolj pogosto ponavljati, da se ne more noben človek neprestano in z uspehom boriti proti lastnemu značaju.

Kar si po naravi, to ostani; ne zapusti pota, po katerem te vodi tvoja nadarjenost. Bodi, za kar te je ustvarila narava in dobro boš napredoval; bodi pa kaj družega in dosegel boš tisočkrat manj nego nič.

Točnost:

Na veliki uri časa stoji ena sama beseda »sedaj«!

Po cesti sedaj = in = sedaj se pride do hiše »nikoli«.

Dočim še pomišljujemo o začetku, je često že delo zámujeno.

Nič ne pomaga, če drviš; glavno je, da si pravočasno na potu.

Spoštuj se sam; zaupaj sebi!

Bodi sam sebi prijatelj in pridobil boš druge.

Spoštovanje samega sebe je temeljni kamen vseh čednosti.

Nihče mi ne more toliko škode prizadeti, nego jaz samemu sebi; vse zlo, ki ga doživim, nosim sam v sebi, in po nobeni stvari ne trpim toliko, nego sam po sebi.

Dražje od bogastva:

Čim manj potrebujemo, tem bližje smo bogovom.

ka, znakov, milijonskega sklada par in obveznic dostavimo vsem krajevnim organizacijam v najkrajšem času.

Strankin davek. Smo stranka delavnega ljudstva. Program in cilj NSS je vsem našim organizirancem ter neorganiziranim somišljenikom dobro znan. Socialni položaj našega delavnega ljudstva kliče po nujni remeduri. — V dosegu stavljeni si naloge — izvedbe našega socialnega programa — bo treba še ostrega in dolgotrajnega boja. Za ta boj pa potrebujemo denarnih sredstev. Ker svojih načel nikdar in nikoli nimamo in jih tudi ne bomo imeli na prodaj, marveč smo vsem naklepom, ki jim je bila zadača, socialno gibanje delavnega ljudstva kolikor le mogoče ovirati in mu nasprotovati, si seveda nismo mogli ustvariti raznih tajnih fondov za strankino propagando, ker smatramo za najboljšo propagando naš čisti in neomadeževani prapor. — Za razširjenje naših idej, v svrhu udeleževanja našega programa in okrepitve naših organizacij nam je seveda treba tudi denarnih sredstev. Kot spredaj omenjeno, nimamo na razpolago raznih fondov. Zato je stranka v prvi vrsti navezana na prispevke strankinega davka, ki naj v vezi z drugimi prispevki služi za kritje tekočih izdatkov. — V prispevkih na strankinem davku delujejo nekatere krajevne organizacije res vzorno. Zalibože se pa mora konstatirati, da je število takih organizacij prav malo; lepo število naših krajevnih organizacij še ni izpolnilo svojih denarnih dolžnosti napram centrali v Ljubljani.

Zato se pozivljajo vse krajevne organizacije, ki so v zaostanku z prispevki strankinega davka za tekoče leto, da ga čimprej poberejo pri svojih članih. Višina tega davka je bila določena na zadnjem strankinem zboru. Z zbiranjem davka poverjeni tovariši pri posameznih organizacijah, zavedajte se svoje dolžnosti napram lastni organizaciji ter centrali v Ljubljani. Oživotvorite svoje delovanje z vso agilnostjo in požrtvovalnostjo! Gradimo zgradbo, da bo čimprej dozidana. V to svrhu pa potrebujemo denarja, denarja in zopet denarja! Strankin davek naj se pošilja po položnicah, ki se dostavijo vsem organizacijam v najkrajšem času!

Obveznice. Krajevne organizacije NSS odnosno tovariši, ki so prevzeli obveznice za narodno - socialističen sklad v razpečevanje, se pozivljajo, da dostavijo v najkrajšem času strankinemu blagajniku v Ljubljani — Narodni dom — seznam vseh tovarišev (ic), ki so podpisali obveznice. Ta seznam naj obsega: točen naslov podpisane obveznice, znesek in obroke, v katerih se je vsak podpisane obveznic zavezal odplačevati prevzete obveznosti. Taki sezname so blagajniku neobhodno potrebni, da more voditi celotni pregled podpisanih obveznic in potrebno ukrepati, da se obveznosti pravočasno vplačujejo. V bodoče naj se pošljejo kopije obveznic takoj po predpisu strankinemu blagajniku. O priliki podpisa obveznic prejeto naplačilo naj se v vsakem slučaju preodkazuje centrali v Ljubljani. — Kot odpošiljatelj naj se označi na položnici podpisane obveznice. Blok obveznic je še dovolj na razpolago! — Krajevne organizacije, posamezni tova-

riši in tovarišice, zahtevajte jih pri centrali! Neumorno na delo za našo pravično stvar! Agitirajte za podpis obveznic! Pojasnite tovarišem in somišljenikom, ki še niso podpisali obveznic, pomen in važnost narodno-socialnega pokreta! Mnogo naših tovarišev (ic) in somišljenikov še ni podpisalo obveznic! Zavedajte se svojih dolžnosti napram naši skupni stvari!

Vsem tovarišem in tovarišicam, ki so podpisali obveznice za narodno-socialističen sklad! Odplačila na podpisane obveznice naj se v bodoče vrše samo na strankino centralo v Ljubljani! Položnice čekovnega urada, glaseče se na strankino vodstvo, se dostavijo še tekom novembra t. l. Zavedajte se prevzetih dolžnosti! Prispevajte redno, da ni potrebno odplačati naenkrat večjega zneska, ki ga je v sedanjih časih težje odplačati.

Znaki ter bloki za milijonski sklad par! Krajevne organizacije in posamezni tovariši, ki so prevzeli znake odnosno bloke za milijonski sklad par v razpečevanje, se pozivljajo, da z dodelano požrtvovalnostjo in osebno agitacijo od tovariša do tovariša, svoje neumorno delovanje nadaljujejo. Prilik za razpečevanje je dovolj, le izrabiti je treba ugodne momente! Imejte vedno nekaj znakov in vsaj en blok pri sebi v žepu! Uspeh ne more izostati! Čim je odprodanih vsaj 20 znakov odnosno 1 blok za sklad par, naj se blagovoli znesek takoj odposlati na centralo v Ljubljani in sicer po položnicah, ki se bodo v najkrajšem času dostavile! Nekatere organizacije še niso prevzele znakov ter blokov za sklad par v razpečevanje! Tem kot onim, ki so to že storile, naj služi v vednost, da je še večje število takih znakov na razpolago. — Zahtevajte jih pri centrali! Pomnite, da je razpečevanje teh predmetov tudi vir strankinih dohodkov za kritje tekočih izdatkov! Na delo za našo skupno idejo!

Požrtvovalnost! Nekatere krajevne organizacije delujejo nadvse požrtvovalno in marljivo kar se tiče prispevkov na strankinem davku, razpečevanju obveznic, znakov in blokov za sklad par, pridobivanju novih organizirancev ter naročnikov na naše glasilo »Nova Pravda«. Ako bi vse krajevne organizacije tako vztrajno delovale, bi naša stvar še tembolj uspešno in hitro napredovala. Delokrog je tako lep in hvaležen! Kako podpreti centralo, naj nam bodo za zgled krajevne organizacije Hrastnik, Jesenice, Litija in še par drugih, ki so priredile razne družabne prireditve. **Od čistega dobička teh prireditev so nakazale lepe svote centrali,** dobro se zavedajoč, da koristilo s takim delovanjem le naši stvari. Vsem tem bodi na tem mestu izrečena za njihovo požrtvovalnost topla zahvala! Le tako naprej! Ali bi ne mogle tudi ostale krajevne organizacije, ki še niso napravile nikake podobne prireditve, napraviti manjšo ali večjo prireditev v korist centrali? Sigurno! Treba le, da vzame zadevo v roke par agilnih in požrtvovalnih tovarišev in uspeh je zagotovljen! Vivant sequentes!

Posnemajoci živeli! Pač ni potreba razlage, kolikega pomena je za delovanje stranke, udeleževanje njenega

programa in dosega socialne pravičnosti povoljno stanje strankinih financ t. j. rednih in izvanrednih prispevkov. Tovariši, tovarišice, na delo tedaj!

Vsa vplačila strankinih prispevkov in to davščin, obveznic, izkupil za znake, za bloke milijonskega sklada par, prostovoljnih prispevkov ter prispevkov povodom prireditve naj se pošilja strankinemu načelstvu v Ljubljani — Narodni dom — po poštnih nakaznicah odnosno položnicah, ki jih razpošljemo v nekaj dneh.

Načelstvo NSS v Ljubljani.

Načelstvu Narodno - socialistične stranke v Ljubljani se tem potom najlepše zahvaljujemo, ker smo z njegovo intervencijo dosegli, da odhaja Vrhnjski vlak eno uro prej. Delavci občine Log pri Brezovici.

Krajevna organizacija NSS za dvorski okraj je imela svoj članski sestanek, na katerem se je pokazalo, da naša ideja zmaguje in si vedno širi delokrog. Sestanku je prisostvoval glavni urednik »Jugoslavije« in načelstveni tajnik tov. Fakin, ki je zbranim članom podal v izčrpnem poročilu sedanjosti politični položaj. Za njegova izvajanja je žel poročevalec jako burno priznanje. Člani krajevne organizacije si žele več takih sestankov. Tovariši! Na delo! Čas je resen, združujemo se in delajmo!

Krajevna organizacija NSS za St. Jakobski okraj je imela v sredo, dne 9. t. m. odborovo sejo, kjer so se obravnavala vprašanja glede stanovanjske in draginjske mizerije. V debato so posegli tov. preds. Zorko, tajnik Zupančič in osrednji tajnik Kravos. Sklenilo se je, da se stavi tozadevne predloge na klub obč. svetnikov NSS, da se skliče za soboto dne 12. t. m. javni sestanek krajevne organizacije NSS na Barju in za sredo dne 16. t. m. ob pol 8. uri zvečer javni sestanek pri Lozarju na St. Jakobskem trgu.

Krajevna organizacija NSS za St. Jakobski okraj v Ljubljani sklicuje v sredo dne 16. t. m. ob pol 8. uri zvečer v gostilni Lozar (levo) na Sv. Jakoba trgu javni sestanek. Dnevni red: 1. Stanovanjska beda in draginja; 2. Zahteve prebivalcev St. Jakobskega okraja; 3. poročilo naših obč. svetnikov; 4. Raznoterosti. Priglašeni so tudi govorniki iz načelstva stranke in po možnosti narodni poslanec stranke. Somišljeniki in vsi, ki trpíte danes pod pritiskom neznosnih razmer, pridite vsi, da se vpošteva v čimprej izvrše vaše opravilne zahteve. Na svidenje na polnoštevilnem sestanku. Odbor.

Javni sestanek krajevne organizacije na Barju se vrši v soboto dne 12. t. m. ob 6. uri zvečer pri »Mokarju«. Dnevni red: 1. Ustanovitev lastne krajevne organizacije; 2. Agrarna reforma; 3. Zahteve Barjanov; 4. Naše stališče napram naraščajoči draginji. Tovariši somišljeniki, udeležimo se tega velevažnega sestanka polnoštevilno; v skupnosti in delu sta moč in vspeh.

Krajevna organizacija Narodno-socialistične organizacije v Mariboru sporoča vsemu članstvu, da je pričelo s 1. novembrom t. l. redno delovanje

tukajšnjega strankinega tajništva. **Pozivljamo vse člane, da se v vseh ozirih obračajo direktno na tajništvo NSS v Mariboru — Narodni dom.**

Zabavni večer »Bratstva«. V nedeljo zvečer je naše izobraževalno društvo »Bratstvo« prvič stopilo pred javnost, da pokaže po kratkem obstoju sadove svojega dela. Priredilo je v gornjih prostorih celjskega Nar. doma velik zabavni večer. Na večeru se je vprizorila dvodejanka »Dnevnik« in enodejanka »Damoklejev meč«. Obe predstavi ste se igrali z dobrim uspehom. Po sporedu na odru se je razvila ob zvokih tamburašev »Bratstva« prosta zabava s plesom, ki je nudila vsakemu obiskovalcu večera dovolj razvedrila. Le tako naprej po začrtani poti v izobrazbo našega proletarijata. Dodatno še poročamo, da je našo prireditev posetil tudi starosta celjskih Slovencev g. dr. Jos. Serbec. Pogrešali pa smo z malimi izjemami skoro vso ostalo celjsko inteligenco, dasiravno je bil čisti dohodek namenjen delavski knjižnici, katera se ustanavlja. Kljub temu pa, da se nas je od strani omenjenih takorekoč bojkotiralo, je uspeh veselice nad vse pričakovanje lep tako v gmotnem kakor tudi v moralnem oziru. Izredno zabavo ste nudili občinstvu obe predstavi »Dnevnik« in »Damoklejev meč«, posebno zadnja je zabavala občinstvo izvanredno. Igralci gg. Dobovišek, Kresnik, gdč. Neratova in vsi ostali so vloge rešili tako častno, da se je čulo samo pohvalno odobravanje. Razum nekaterih so nastopili po večini skoro vsi igralci šele prvič na odru. Po predstavi se je razvila prosta zabava s plesom, srečolovom itd. — Tudi tamburaški zbor »Bratstva« je pokazal, kaj se dá doseči s pridnim in vztrajnim delom. Da je zbor že po kratkem obstoju tako dovršen, je gotovo precejšnja zasluga g. Juga, kateri istega vodi. Želimo zopet kmalu enake priproste in res demokratske zabave kakor je bila v nedeljo v Nar. domu.

Dopisi.

Z Jesenic. (Hvalevredna samopomoč.) Tukajšnji mesarji so v zadnjem času po vzgledu oderuhov pričeli odirati tankajšnje delavstvo in mu prodajali meso po 32 K kilogram, ne glede na vrsto mesa. Delavec, ki si težko zasluži bori krajcarček, je začel resno premišljavati, kako bi se dalo stopiti na prste tem oderuhom in glej, pretuhata je brihtna delavska glava in razodela sklep tovarišem. Sklep se je izvršil. Sestal se je odbor delavcev, prinesel skupaj mal fond in kupil kravo. Dobil je brezposelnega mesarja, ki je kravo ubil in jo razsekal. Meso se je prodajalo po 20 in 22 kron kilogram. Po končanem obračunu so imeli delavci še lepo svotico čistega dobička. Lepa samopomoč! Da so delavci dosegli delni namen, se je kmalu pokazalo. Mesarji so znižali ceno na 24 in 26 kron; delavstvo je pa dobilo meso po 20 in 22 kron. Odbor bo pa tudi naprej delal na podlagi samopomoči in hoče tako sam doseči ublažitev neznosne draginje. Mi z veseljem po-

Ali zamore bogastvo nuditi srečo? Ozri se in glej: Koliko blesteče bede, koliko pobeljenega trpljenja!

Če je življenje uničeno vsled denarja, se uničeno življenje ne zmejni več za denar.

Koliko stane uspeh?

Nebo ne pomaga nikdar onemu, ki noče delati.

Bogovi prodajo vsakemu vse — po zmerni ceni.

Kdor je navezan na samopomoč, je padel sreči v naročje.

Talent, da se povspneš kvišku, obstoji v tem, da storiš, kar dobro razumeš in da dobro storiš, kar razumeš, — ne da misliš pri tem na slavo.

Človek v prilikah:

Ne pričakuj izrednih prilik; oprimi se malih slučajev in pretvori jih v velike.

Slabotni ljudje čakajo ugodne prilike, močni si jo ustvarijo sami.

Pomanjkanje prilik je vedno izgovor slabotnih, neodločnih značajev. Prilik je povsod dovolj!

Čast in značaj:

Če bi ne nosil ustvaritelj velicega dela plačila v svoji duši, zahvala sveta bi ga nikdar ne vzpodbudila k izrednemu podjetju.

Naše zasluge nam pridobe priznanje častivrednih ljudi, naša sreča pa priznanje množice.

Ničesar se ne presoja površneje nego značaja ljudi, — in vendar bi morali biti v tem najbolj oprezní.

Pravo in svoboda:

Svobode je vreden le oni, ki spozna dolžnost ter ji služi z zvesto dušo.

Dolžnost in pravica spadata skupaj, kakor zgornja in spodnja, desna in leva stran. Kdor se odreče dolžnostim, je zgubil pravice, ki so spojene z dolžnostmi.

Le svobodne duše vedo, kako krasno se čuti v svobodi; sužnjem ugaja njih hlapčevstvo.

Napredek in reforme:

Reform se ne da ustvarjati brez razdejavanja, kakor se ne dela revo-

lucije z rožno vodo in ne pometa Avgiljevega hleva s pavovim pesom.

Kdor hoče kot luna razširjati svetlobo, mora tudi kot luna prenašati, da ga vsi psi oblajajo.

Ker mora mladina po zakonih narave prehoditi življenjska pota ob roki upanja, je kaznjiv oni, ki jej opisuje ta pota kot nepotrebna in žalostna.

Pridobivajte nove naročnike!

zdravljamo ta korak samopomoči in želimo tovarišem-trpinom mnogo uspeha v boju zoper draginj. Tovariši! Trpini! Le tako naprej; boj pijavkam, boj izkoriščevalcem proletarijata. — Z draginj in špekulanti dol! Živeli narodni proletarci v boju zoper draginj!

Dobrava pri Bledu. Prošlo nedeljo smo imeli pri nas informativen sestanek NSZ. Sestanek je predsedoval tov. Koritnik iz Jesenic. Poročal je tov. Kravos iz Ljubljane. Po njegovem res izčrpnem poročilu so se oglašili gospodje sodrugi in se obregavali v NSZ in hvalili svojo internacijo. Seveda jim je naš tov. Kravos dal potrebno lekcijo, da jim je kar sapo zaprlo in so zapustili bojno polje poparjeni. Pripravili smo se tudi takrat, da se vrste »mednarodnih« majejo in da ne bodo več dolgo uživale vsesplošnega zaupanja. Naše vrste se bodo tudi na Dobravi pomnožile in bo v najkrajšem času ustanovni občni zbor za Dobravo in okolico. Pri tej priliki omenjamo gosp. sodrugom naj ne hvalijo toliko svoje »mednarodnosti«. Delavstvo je danes spregledalo in hoče biti svoboden naroden socialista in popolnoma neodvisen od tujca. Internacijski smrt — živel narodni socializem! T. A.

Log pri Brezovici. Prvi sadovi našega zaupanja do NSS so se že pokazali v občni korist našega trpina — našega delavca. Znano je, da so nam hoteli tukajšnji naši prijatelji uničiti občinski svet in doseči razveljavljenje občinskih delavskih mandatov. No! Ni se zgodilo, ker je to preprečila NSS, ki nas je vzela v zaščito. — Dalje. Vrhnjski vlak je odhajal iz Ljubljane v pozni uri, tako, da smo delavci morali vedno čakati po cele 2 in pol ure v Ljubljani in zmrzovati. Zaprlo smo za intervencijo NSS in njenega posl. tovariša Brandnerja, ki nam je kaj rad pomagal. S pomočjo NSS in posl. Brandnerja smo dosegli, da odhaja vrhnjski vlak celo uro prej kot je sicer odhajal. Tukajšnje delavstvo se čuti raditega dolžno, zahvaliti se tov. poslancu Brandnerju in NSS za njihovo intervencijo. Le tako naprej! Pomagajte trpinu in trpin bo Vaš. Delavci občine Log.

Litija. Tukajšnje vodstvo narodne šole jo poslalo zahvalo naši krajevni organizaciji NSS za nakazano svoto 300 K, nabranih za revne šolske otroke. Med drugim pravi zahvala sledeče: »Ko se v imenu revnih otrok za lep dar iskreno zahvaljujem, poudarjam s ponosom in veseljem, da se v stranki goji prelepa ideja — koristiti ubogi deci, bodočim državljanom, ki naj bodo cvet našega milega naroda. S tem ste pa tudi dejansko pokazali, kako naj se rešuje bedno naše socialno vprašanje. Ker se bode znesek porabil za knjige, ga bodo deležni vsi oni otroci, ki sprejetih knjig niso mogli plačati. Račun za knjige znaša že sedaj nad 10.000 K. Vsem dobrotnikom in vsakemu posebej lepa hvala! Nas samo veseli, da se je moglo revnim šolskim otrokom vsaj deloma pomagati. Apeliramo pa tem potom na vse, ki lahko utrpijo kak krajcarček, da ga dajo šolski deci za nakup knjig. Pokažimo vselej tudi dejansko naše socialno razumevanje. — Tovariši! Pomagajte naši bedni deci do izobrazbe! Kr.

Hrastnik. Pri nas imamo gospo S. in gđc. O., ki se prištevata k zavednim narodnim damam in ki o politični domogrede glasno govorita stvari, ki niso za vsako uho — in še to seveda — v blagi »dajčščini«! Opozarjamo vse odbore narodnih društev na omenjene »narodnjakinje«. Posebno pa še neke faktorje raznih društev, ki so enkrat tako goreče zagovarjali vrle — narodnjakinje — gospo S. in gđc. O. pa svarimo, naj se naučite taktosti, še se dobi na prodaj knjiga o lepem vedenju. Če ne bo poboljšanja — pa poslušimo s celimi imeni.

Trbovlje. Delavske razmere pri nas so dokaj žalostne; draginja raste od dne do dne, z njo pa tudi brezposelnost. Meni nič, tebi nič, se odpušča delavstvo iz obrata, posebno ženske, in nobena prošnja, nobena intervencija ne pomaga nič. Zakaj naš g. ravnatelj je mož »principov«, seveda principov kapitalističnih, če ni mogoče še kaj drugega zadržati. Kaj mu mar beda, ki jo je povzročil s tem, da je vrgel ubogo rajo na cesto, saj smo v svobodni državi! Svoboda vsem. Enim svoboda, da izmoghavajo iz izmučenih delavskih teles milijone, drugim svoboda, da stradajo in garajo; če pa ne morejo dolgo garati, naj pa »svobodno« poginejo. Da, razumemo mi to kapitalistično logiko! Ker pa nam je blagor naroda, to je delovnega ljudstva in naše mlade države, katere temelj tvori to delavno ljudstvo, več, kot vsi kapitalistični interesi, ker smo socialisti (in ne, kot nas blagovolijo nazivati soc. dem. generali iz konzuma — hlapi in prigajniči kapitala) ker smo socialisti, pravim, zahtevamo, da se te kričee krivice odpravijo, da se da našemu delavstvu na naših tleh kruha in možnost, da se potem svojih organizacij, potem smotrenega razrednega boja in kulturnega dela bori za socializem, za lepšo bodočnost države, naroda in vsega človeštva. Tukaj, cenjeni generali, je hvaležno polje za poštenega socialista, ne pa, da z raznimi demagoškimi frazami begate že itak zbegano delavstvo. Kdo pa vam je kriv, da je delavstvo zgubilo zaupanje v Vas? Menda ja ne mi? Če vam je za resno delo za dobrobit našega trpina, bodite prepričani, da se bomo vsaj pri strokovnih vprašanjih lahko sporazumeli, če je pa vam samo za vašo faltno stranko, potem pa — no; bog pomagaj! —

Teroristični socialni sodrugi. Gospodje socialni sodrugi so vpeljali novo socialno metodo za pridobivanje novih članov v njihove internacijske vrste. Ker ni šlo za lepim — naj gre z grdim. Niso pomagale prošnje — naj pomag teror! Nekaj narodno zavednih delavcev Unionske pivovarne je spoznalo, da niso več časi za internacijo in da so prišli časi, ko bodi narodno zaveden delavec v narodni strokovni organizaciji. Zavedajoč se tega, so hoteli pristopiti in so tudi pristopili v naše vrste, — v vrste Narodno socialističnih tovarišev. Toda glej ga spaka! Za ta njihov korak niso dobili predhodnega dovoljenja s strani socialnega sodruga, generala Slivarja in nemškega podanika Šterna. Ta dvojica je pričela napadati narodno-zavedne delavce in jim žugati, da jih vržejo iz pivovarne, če opuste socialno demokracijo. Mi pozdravljamo prihod narodno-zavednih delavcev v naše vrste, svarimo pa, in resno opozarjamo gosp. sodruga Slivarja in Šterna na mero dostojnosti. Smo, hvala Bogu, v svobodni zemlji in si ne damo predpisovati od nikogar, kam naj se stanovsko organiziramo. Ob tej priliki pripominjamo, da ima glavno besedo sodrug Štern, ki je ob času plebiscita letel na Koroško, da je oddal svoj glas — Nemcem. Želeti bi bilo, da se tudi politična oblast pobriga za take tičke. Gospodje sodrugi! Svarimo Vas, bodite pametni in mirna Bosna. Če nas pa izzivate — znate dobiti zaslužen odgovor. V.

Petkovo pismo.

Ljubljana, 11. nov. 1921.

Gospod urednik! Ker vem, da mi tudi Vi prav radi dovolite nekoliko prostora v Vašem cenj. listu, si dovoljujem napisati par vrstic. Odgovoril bom sam sebi na moje nedeljsko pismo. Veste, gospod urednik, pri meni je stvar tale, kar mislim v nedeljo je izključeno, da bi mogel misliti tudi v petek; zato pa bom v petek vselej pobijal to, kar bom v nedeljo napisal.

Omenil sem v svojem nedeljskem pismu, kako težko je držati našo občinsko koalicio skupaj. Sedaj sem pa prišel do prepričanja, da jo bo lažje držati skupaj, nego da bi se vajeti prepustile zopet takozv. »demo-koritarjem«.

Tudi sem omenil, da se gosp. župan najbolj slabo počuti; čemur pa se veče takoj oporekam. Gospod župan se počuti slabo le, ko gleda one nemarne »ksilite« naših velezaslužnih demokoritarjev, ki se še vedno silijo v ospredje, čeravno jim je ljudska volja priznala galerijsko mesto. Da so demokrati redki, da koalicio ne zna reševati finančnih problemov je tudi res. Zato bomo pa pustili špekulantom, gosp. demokratom, zopet vse finance v rokah — ampak šele takrat, ko bo Ljubljana narobe tekla. Kako bo pa koalicio reševala finančne probleme, bo pokazala, ko začne čistiti Mestno hranilnico.

Radi podiranja vojašnic sem se bil zadnjič nekoliko razburil; ampak moral sem se potolažiti, ko mi je prišel moj Turk zaupno povedati, da bo on zvozil ves material v Trst in sicer po novi tarifi, ker je že vložil prošnjo za odiranje občinske blaginje. Tudi so se med tem časom zamenjale neke osebe, ki bodo imele pri tem delu posla. Podiranje prevzame osebno sam Javžer, izvoz in izmenjavo pa Praprotnik. Pomagal mu bo pri tem težkem poslu veren drug Tribuč.

Kar se tiče demokratskih občinskih svetnikov, so pa vedno konsternirani in so že parkrat prišli ob sapo. Sramu pa

niso imeli zbog tega, ker sami nimajo dobrih idej, ampak sram jih je njihovega nesramnega brezvestnega gospodarjenja na magistratu in sram jih je, ker prihajajo dnevno lepe in čedne stvarce na dan.

Koalicio pa pojde res naprej kot dobrotnica Ljubljane — vsaj nekaterih ljudi. Na primer: Grad se podere in se bo stavbeni material porabil za zidavo nove norišnice za sotrudnike velezaslužnega lista »Pondeljek«. (Morda se bo našlo tudi prostor za »Jutro«! Op. ured.)

Gospod urednik! O podiranju Ljubljane Vam napišem za prihodnjo številko mnogo več. Prinesem Vam cel kupček JDS-frakarskih fraz in odkrijem marsikaj jako čednega iz teh vrstic.

Pozabil seve ne bom pok. Stritofa in Kukovčeve »ljube«. Vse pride prav lepo na dan in sicer po vrsti, kakor so liše v Trsti.

Dr. Javžer,
recte Nož.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dopisi in članki, ki jih deloma radi zakasnelosti, deloma pa radi pomanjkanja prostora ne moremo priložiti v tej številki, pridejo na vrsto prihodnjic.

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.
Odgovorni urednik Vladimir Kravos.

Alozij Šinigoj
Ljubljana, Sv. Florjana ulica 17.
trgovina z mešaním
blagom.

Vino, žganje, moka, riž,
kava, olje itd.
se cenjenemu občinstvu
najtopleje priporoča.
Najsolidnejše cene!
Točna postrežba!

VELIKA IZBIRA OTROŠKIH VOZIČKOV DVOKOLES IN ŠIVALNIH STROJEV PO CENI:
F. BATJEL, Ljubljana,
Stari trg št. 28.
Sprejme se v polno popravo za omajljanje z ognjem in poniklanje dvokolesa, otroški vozički šivalni in razni stroji.
Mehanična delavnica
Karlovska cesta 4.
„Tribuna“ tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta.

Razširjajte in
naročajte
„Novo Pravdo“!

**Inserirajte v
„Novi Pravi“!**

Bogoslav Kalaš
LJUBLJANA, Židovska ulica 3.
priporoča slavnemu
občinstvu svojo
**na novo urejeno
slaščižarno.**

Vsak dan sveže blago.
Velika izbira vsakovrstnega blaga. Točna in prijazna postrežba.
Za društvene prireditve znaten popust.

Priporočajoč dobro postrežbo, vedno sveže pivo, domača pristna vina in dobro kuhinjo po zelo znižanih cenah, prosim za obilen obisk —
FRANJO STIKLER
Restavracija juž. kolodvor Maribor.

Pnevmatike

za avto in kolesa v vseh demizijah, gumijeve predmete, vsakovrstne žice za električno napeljavno, elektrotehnični material in vsakovrstne potreščine priporoča po najnižjih cenah 11—15

M. KUŠTRIN

Ljubljana
Dunajska cesta št. 20
Telefon šte. 470.
Podružnica: Maribor
Jurčičeva ulica št. 9.

Franc Brumat
Ljubljana
6—12
Vsakovrstno manufakturno
Mestni trg
šte. 25, I. n.

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepleskano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj

13—14 pleskar in ličar
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

Kapital: 20.000.000 kron.

Rezerve okrog 6.000.000 K.

Slovenska eskomptna banka

LJUBLJANA
Šelenburgova ul. 1.

Interesna skupnost s „Hrvatsko eskomptno banko“ in „Srbsko banko“ v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge - Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut - eskompt menic, terjatev, faktur - Akreditivi - Borza. 20—5